

KAZALIŠNA DRUŽINA GLUMCI U ZAGVOZDU I SATIRIČKO KAZALIŠTE KEREMPUH

PROFESIONALAC

DUŠANA KOVAČEVIĆA

Danko Ljuština

DUŠAN KOVAČEVIĆ

PROFESIONALAC

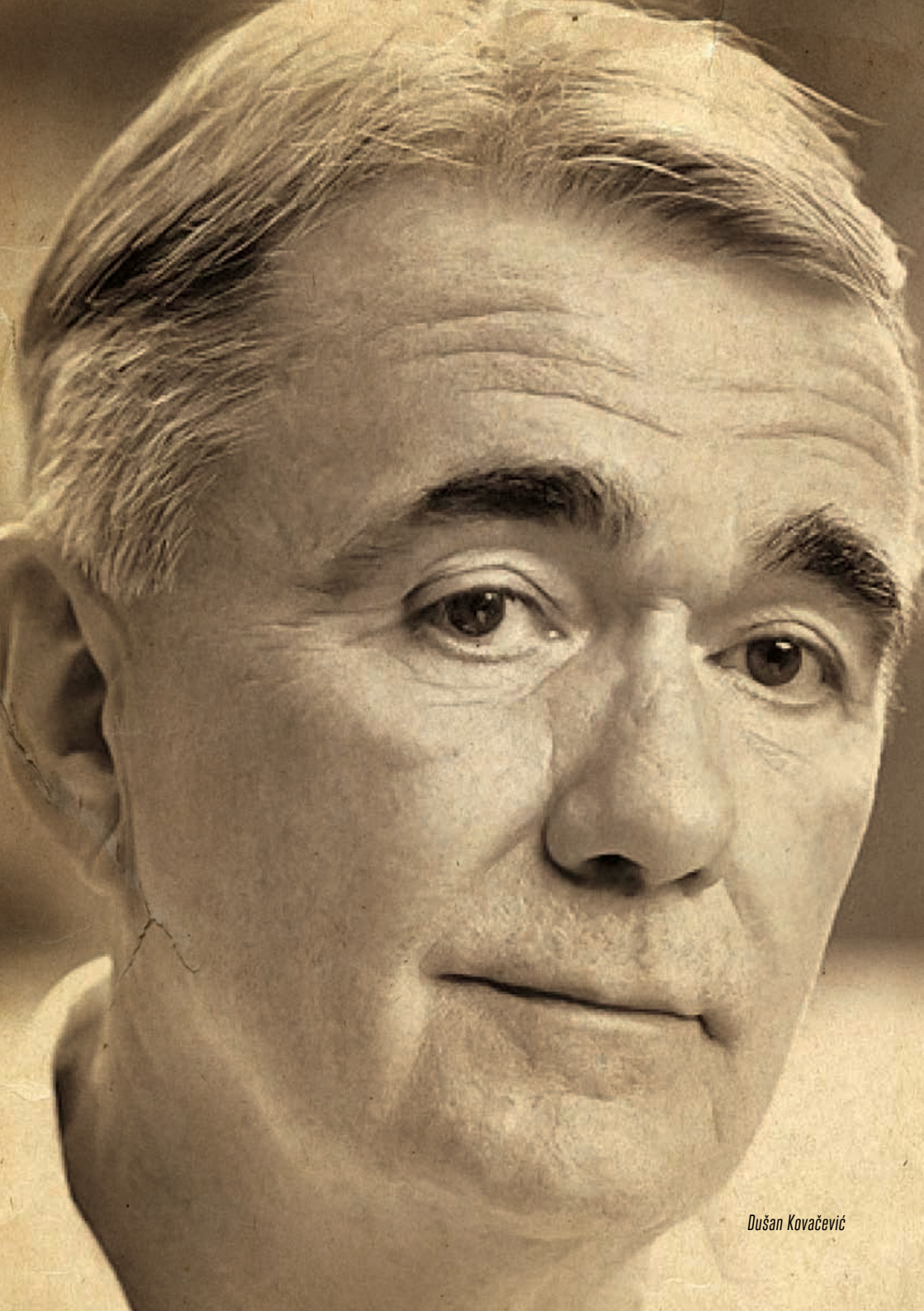
ili Tužna komedija po Luki

REDATELJ Bogdan Diklić
PRODUCENT Vedran Mlikota
IZVRŠNI PRODUCENT Roko Grbin
SKLADATELJ Arsen Dedić
SCENOGRAF Vedran Mlikota
KOSTIMOGRAFKINJA Đurđa Janeš
OBLIKOVANJE SVJETLA Aleksandar Mondecar
TONSKA KULISA Mario Mirković
ASISTENTICA PRODUKCIJE Nina Križan

Luka Laban DANKO LJUŠTINA
Teodor Tejo Kraj VEDRAN MLIKOTA
Marta ANICA KOVAČEVIĆ
Jedan sasvim normalni ludak GORAN NAVOJEC
SINIŠA RUŽIĆ

Pijano društvo u štampariji (pjevu): Bogdan Diklić, Vlatko Dulić, Nenad Cvetko, Zvonko Pilić, Zoran Čutura, Damir Klekar, Vedran Mlikota, Željko Konigsknecht, Zoran Marijan, Siniša Ružić, Mario Mirković, Hrvoje Kečkeš, Ivan Đuričić, Band Chishche Lishche.

Hrvatska praižvedba 25. studenog 2011. godine.

Dušan Kovačević

DUŠAN KOVAČEVIĆ

DUŠAN KOVAČEVIĆ je rođen 12. srpnja 1948. godine u Mrdenovcu pored Šapca. Osnovnu školu je završio u Šapcu, a gimnaziju u Novom Sadu 1968. godine. 1973. godine diplomirao je na odsjeku dramaturgije Akademije za pozorište, film, radio i televiziju u Beogradu. Od 1973. do 1978. godine radi kao dramaturg za Dramski program TV Beograd. Između 1986. i 1988. godine radi kao docent na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Od 1998. je direktor Zvezdara teatra u Beogradu. 2000. godine izabran je za dopisnog člana, a 2009. za redovnog člana SANU. Oženjen je i ima sina i kći. Živi i radi kao profesionalni pisac u Beogradu.

Autor je drama: *Maratonci trče počasni krug* (1973), *Radovan Treći* (1973), *Sabirni centar* (1982), *Balkanski špijun* (1983), *Profesionalac* (1990) i mnogih drugih, a sve su igrane u teatrima diljem svijeta i prevedene na brojne jezike.

Pisac je mnogobrojnih filmskih scenarija: *Ko to tamo peva* (1980, režija S. Šijan), *Maratonci trče počasni krug* (1981, režija S. Šijan), *Balkanski špijun* (1984, režija D. Kovačević i B. Nikolić), *Profesionalac* (2003, režija D. Kovačević), *Underground* (1995, režija E. Kusturica). Nagrađen je mnogim najprestižnijim nagradama i priznanjima (četiri Sterijine nagrade, Sterijina nagrada grada Vršca za najbolju komediju, dvije nagrade Branko Ćopić, nagrada Miloš Crnjanski, nagrada Marin Držić, dvije Zlatne arene, dva Grand Prix-a za scenarije filmova *Balkanski špijun* i *Profesionalac* na Filmskom festivalu u Montrealu; nominaciju Profesionalca među 6 najboljih evropskih scenarija za 2003. od strane Evropske Filmske Akademije u Berlinu, Chaplinova nagrade za film *Ko to tamo peva*, Prva nagrade na TV festivalu u Cannesu, Zlatne palme na canneskom festivalu za *Podzemlje-Underground*, film *Ko to tamo peva* proglašen je najboljim filmom jugoslavenske kinematografije od 1945. do 1995.

Profesionalac je izveden u 40 svjetskih kazališta, među njima i u prestižnom pariškom Theatre de la Villeu 2004., u Nacionalnom Teatru Katalonije u Barceloni 2005. Preveden je i na perzijski te je doživio premijeru u Teheranu; igran je i u Argentini, Kanadi, Poljskoj, Portugalu, Švicarskoj, Turskoj...

Bogdan Diklić

BOGDAN DIKLIĆ

Rođen je 1. kolovoza 1953. godine u Bjelovaru, gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. 1972. godine upisuje glumu na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu u klasi Ognjenke Milićević.

Od 1975. do 1995. godine bio je stalni član Narodnog pozorišta u Beogradu, i igrao je u predstavama: *Kaligula* (Scipion), *Rat i mir* (Pjer Bezuhov), *Kako vam drago* (Oliver), *Nevolje zbog pameti* (Molčaljin), *Gospođa ministarka* (Pera Kalenić), *Orestija* (Egist), *Tartuffe* (Tartufe), *Pokondirena tikva* (Ružičić).

Od 1995. godine, član je JDP-a u Beogradu, gdje igra u predstavama *Beogradska trilogija* (Dušan), *Molijer, još jedan život* (Buton), *Italijanska noć* (Alfons), *Hamlet* (Polonije), *Brat za lutke* (tata meda), *Na dnu* (Glumac), *Kandid* (Panglos), a u Beogradskom dramskom pozorištu igrao u predstavi *Pandorina kutija* (Andrija). **U pozorištu Kult** u Beogradu igrao je u predstavi *Oximoron* (Bayer). **U Zvezdara teatru** ostvario je uloge u predstavama *Profesionalac* (Teodor Kraj), *Poljubac žene pauka* (Molina), *Smešna strana muzike* (Bubnjolog). Bogdan Diklić kultno je ime regionalne kinematografije te je ostvario cijeli niz značajnih uloga u... **FILMOVIMA:** *Vojnikova ljubav*, *Miris poljskog cveća*, *Nacionalna klasa*, *Majstori, majstori*, *Maratonci trče počasni krug*, *Balkan ekspres*, *Čudo neviđeno*, *Kraj rata*, *O pokojniku sve najlepše*, *U raljama života*, *I to će proći*, *Jagode u grlu*, *Tajvanska kanasta*, *Za sreću je potrebno troje*, *Već viđeno*, *Braća po materi*, *Kako je propao rokenrol*, *Sabirni centar*, *Mi nismo anđeli*, *Tri karte za Holivud*, *Urnebesna tragedija*, *Bure Baruta*, *Lajanje na zvezde*, *Belo odelo*, *Točkovi*, *Apsolutnih sto*, *Ničija zemlja*... **TV SERIJAMA:** *Grlom u jagode*, *Svetozar Marković*, *Brisani prostor*, *Otvorena vrata*, *Specijalna redakcija*... **TV DRAMAMA I TV FILMOVIMA:** *Pod istragom*, *Smrt pukovnika Kuzmanovića*, *Nevjeste dolaze*, *Bife Titanik*...

Dobitnik je mnogobrojnih nagrada i priznanja za kazališne i filmske uloge.

Živi i radi u Beogradu. Profesionalac je njegova prva kazališna režija.

PROFESIONALAC - nesvakidašnja priča iz svakodnevnog života

Jednog dana, krajem sedamdesetih godina prošlog veka, nazvao me je jedan „zabrinuti čovek“ iz inostranstva, savetujući me šta bi trebalo da se radi u „novonastaloj političkoj situaciji“. Pričao je sat vremena, sve do trenutka kad mi je naš razgovor počeo da liči na razgovor u policijskoj stanici; on je nešto „savetovao“, a ja sam ga ubeđivao da to što priča nema nikakvog smisla, i da su mu „saveti“ nerealni, jer živi daleko, ne zna šta se stvarno događa ...

Razgovor je završen mojim iznerviranim „povišenim tonom“; na kraju sam mu rekao, ako radi za nekoga, ako je razgovor snimljen, da mi ga pošalje u vidu stenograma, jer bi to bila „dobra drama“: greh bi bio da takav razgovor nestane u vazduhu.

Kad sam spustio slušalicu, poprilično iznerviran savetima „patriote“ iz daljine, pomislio sam: možda ova svađa nije bila uzalud, možda je ovo negde stvarno „pribeleženo“, i možda će mi taj snimak jednog dana poslužiti kao „gotov materijal“ za jednu „kamernu dramu“.

I, tako je taj neprijatan razgovor imao „prijatan“ kraj u vidu tragikomedije, „Profesionalac“. „Nikad se ne zna zašto je nešto dobro“.

Od premijere u Beogradu, u Zvezdara teatru, sa maestralnim Batom Stojkovićem i Bogdanom Diklićem, ova priča je izvedena u mnogim pozorištima širom sveta, od San Franciska, preko Njujorka do Moskve, od Londona do Teherana, od gradova na „kraju“, do gradova u „centru sveta“.

Priča o „profesionalcima“ i „amaterima“, o lovcu i vuku, ili, o vuku i ovci, večita je priča o lovu i lovini. Tako je bilo, tako je danas, i tako će biti, jer ljudi vole da se love.

Kada me je moj viševekovni prijatelj, Bogdan Diklić, nazvao telefonom i rekao mi da su Vedran Mlikota i Danko Ljuština „zainteresovani da postave „Profesionalca“ u Zagrebu, u privatnoj produkciji, i, da bi on - sa iskustvom 420 predstava u ringu sa Batom Stojkovićem, „nešto malo, pripomogao“ - reč, reditelj, nikad nije izgovorio, bio sam prvo, naravno, obradovan činjenicom da ta priča i dalje živi i putuje, a, zatim, i sasvim siguran da bi buduća predstava mogla biti dobra, posle dva susreta i razgovora sa Vedranom i Dankom u Zvezdara teatru, u kafani, u tom mitskom prostoru pozorišnog sveta.

Što se tiče „teorije“, to smo brzo i lako savladali. A što se tiče „prakse“ - izvođenja naše „teorije“ za stolom, to ćemo videti krajem ovog meseca.

Verujem da će predstava biti dobra, tačna i „žestoka“ onoliko koliko današnje vreme to „zaslužuje“.

A, zaslužujemo je poprilično.

3. novembar 2011., Dušan Kovačević

Danko Ljuština, Vedran Mlikota, Siniša Ružić i Anica Kovačević

"Uopšte, značajna odlika Kovačevićevih likova jeste da su opasni. To tačno zapaža Slobodan Selenić kada piše za Radovana Trećeg da je *"opasan u svojoj neprilagođenosti i skućenosti shvaćanja"*. Ali opasni su i Topalovići u svojoj grabežljivosti i pohlepi, Ilija Čvorović u svom fanatizmu, a i liknosti iz nekih drugih Kovačevićevih komedija. To su liknosti pod opsesijom čiji su koreni u moralnom raspadanju sredine. Akumuliranje te negativne energije dovodi, na kraju, do eksplozije koja raznosi i samu sredinu u kojoj se likovi kreću.

(Iz pogovora Filipa Davida, knjiga Dušana Kovačevića: *Balkanski špijun i druge drame*)

Profesionalac je praizveden 10. siječnja 1990. u Zvezdara teatru u Beogradu.

Vedran Mlikota

LUKA: Da... Vi ste godinama bili moj službeni slučaj. Bio sam zadužen za vaš život i rad. Ovo su vaše Besjede o..., vaše pripovjetke i vaši Susreti i razgovori. Sve je ovo vaše.

JA: Moje?

LUKA: Da.

JA: Sve je ovo moje? A, kako je sve ovo moje?

LUKA: Lijepo. Ja sam samo snimao i s traka prepisivao. Osamnaest se godina mi poznajemo. Odnosno, osamnaest godina ja poznajem vas. Šesnaest godina službeno i dvije privatno, zbog sina.

JA: Zbog sina?

LUKA: Da, mog Miloša. Kad su me istjerali iz policije, on me je zamolio da i dalje brinem o vama.

JA: Da brinete o meni?

LUKA: Da.

JA: Da me i dalje pratite?

LUKA: Da... I da prikupljam sve što radite.

JA: I vaš sin je policajac?

LUKA: Ma ne... Moj Miloš je profesor književnosti. Točnije bio je profesor književnosti, dok nije dobio otkaz... Zbog vas.

Danko Ljuština, Vedran Mlikota

Danko Ljuština, Vedran Mlikota

O SVJETLU

Ako ga je nedovoljno na tebi, a ti jače sijaj.

O KOSTIMU

Nosi ga iznutra.

O PODJELI

Ako misliš da je loša, a i ti si u njoj – izadi iz nje, učini je boljom.

O GLUMI

Nije gluma sve što sija. I ne dijelimo je na dobru ili lošu – ona jednostavno postoji ili je nema.

O PUBLICI

Ne gledaj ih pa će te vidjeti, ne slušaj ih pa će te čuti. I nipošto im ne sjedaj u krilo.

O REŽIJI

Dobar tekst i dobra glumačka podjela je pola režije, a dobra režija je jedno cijelo, to jest – dobra predstava.

(Iz knjige Bogdana Diklića: O glumi bez glume)

*Danko Ljuština, Vedran Mlikota, Goran Navojec
fotografija s pokusa*

LUKA: *I ja sam, mom Milošu, prije nego što je odletio u Australiju poklonio džepni sat. Dok je predavao prtljagu, perorezom sam, kao i tvoj otac, urezao: - Mom sinu Milošu, otac. Kad je prošao pasošku kontrolu, otvorio je sat, pročitao posvetu, mahnuo mi rukom, okrenuo se i brzo otišao. Nije se više osvrtao... Dok sam se vraćao s aerodroma, pomislio sam kako mi očevi uvijek na vrijeme kažemo sve ono što ne treba; a ono što treba kažemo kasno... Kasno ili nikada.*

JA: *A zašto je otišao?*

LUKA: *Molim?*

JA: *Druže Luka, zašto je otišao?*

LUKA: *Pa... Ostao je bez posla... I nije više mogao očima vidjeti komuniste. Na kraju je ispalo da je otišao najviše zato da meni bude teško... Pošteno... Pošteno.*

*(Odabrani dijalozi iz drame
Profesionalac Dušana Kovačevića)*

Danko Ljuština, Vedran Mlikota

SABRANA DJELA I NEDJELA

18 godina policajac Luka Laban bio je na slučaju profesora Teodora Kraja. S promjenom vlasti bačen je na ulicu, postao je smetnja, kamen u cipelama.

Ova velika drama prožeta je preispitivanjem biti osnovnog ljudskog dostojanstva, a njezin je dijalog snažan u svojoj ogoljenosti i sveden na najbitnije (jer kad se spašava glava, ne rasipaju se riječi).

U razračunavanju Luke Labana osjeća se ritual, gotovo obredni proces koji nevjerojatno podsjeća na onaj starogrčkih tragedija. I dok su protagonisti na sceni, negdje u pozadini objesio se Martin muž, jedan ludak upravo sprema svoj napad, a pijanci prijeteci urlaju pjesme. Laban je žrtva vlastite sudbine. Njegova tragička krivnja rezultat je zablude, a tragički završetak konačna cijena koju mora platiti za vlastitu dosljednost. A plaća uvijek onim najvrednijim – svojim vlastitim životom. Čvrsto se osjećaju aristotelovska jedinstva, no ipak je tretman vremena specifičan. Osim realnog vremena, autor otvara prostor onom emotivnom – vremenu naših sjećanja. U Profesionalca je upisana i jaka mitološka dimenzija. Još otkako je Kron svrgnuo Urana, svi sinovi svijeta rade isti posao. Postajući pred našim očima otac i sin, Luka i Tejo sukobljavaju se i razilaze. Odlaze jedan od drugog, od jednog vremena, od života. Sve se stapa u najintimnije i osobno, pretrpan kufer odzvanja u tišini koju probija jedino tipkanje. Kao kucanje sata, kao bilježenje nas. Bilo bi pomalo pojednostavljeno reći da je ovaj komad kritika komunizma ili kapitalizma. On je mnogo širi i univerzalniji. Njega zanima čovjek, a tek onda čovjek kao kotačić mehanizma. U kojem i nema pravog sukoba jer mehanizam nije ugrožen ni u jednom trenutku pa se bitka seli u čovjeka, a često i krv u ruke.

Svi smo tako nekad samo odbačeni ljudi. Jer psećoj smjeni ni najvjerniji ne izmiču.

Dora Delbianco

Vedran Mlikota

Anica Kovačević, Vedran Mlikota

Impressum

Za izdavača **Vedran Mlikota**

Urednica knjižice **Dora Delbianco**

Dizajn **Ideodizajn d.o.o.**

Umjetnički ravnatelj Glumačke družine Glumci u Zagvozdu **Vedran Mlikota**

Ravnatelj Gradskog satiričkog kazališta Kerempuh **Duško Ljuština**

Na pomoći u realizaciji **Profesionalca** zahvaljujem Dušku Ljuštini, Anti Žužulu, Milanu Cariću, Tanji Katić Sviličić, Tijani Buzuk, Regini Bugar, Nikoli Mikiću, Miroslavu Iviću, Miroslavu Perici, Ivanu Ivančiću, Draženu Bobanu, Zoranu Marijanu, Ivanu Juričeku, Emiliju Mišetiću, Mariu Zovaku, K.U. Glumci u Zagvozdu, Tomislavu Galoviću, Bandu Chishche Ilishche, Borku Periću, Mislavu Togonalu, Matiji Vujici, Mihaelu Vargi, Kruni Borovcu, Draženu Kokanoviću, Darku Žibratu, Miroslavu Škori i Zoranu Čuturi.

Vedran Mlikota

ESTARE CULTO
ESTABLISHED 1889.

IDEODIZAJN

SK ŠKOLSKA KNJIGA

INA

MEDIJSKI POKROVITELJ

Jutarnji list

NOVOCOMMERCE

OREICO

GEORAD
d.o.o.

dm

